

Levevilkår for personer med nedsat arbejdsevne

Analyserapport

2015:2

Linea Hasager
Søs Nielsen
Andreas Østergaard Nielsen

Philip Heymans Allé 1,
2900 Hellerup,
Telefon 41 91 91 91,
www.forsikringogpension.dk

Indhold

1. Indledning og sammenfatning	4
2. Identifikation af ydelsesmodtagere	5
3. Modtagere af pensionsydelse mellem 18 og 59 år	9
4. Ydelsesmodtagere efter folkepensionsalderen	16
4.1. Dækningsgrader som 65-årig	17
4.2. Pensionister i restgruppen	18
5. Litteratur	20

Analyserapport 2015:2

Levevilkår for personer
med nedsat arbejdsevne

Forsikring & Pension

1. Indledning og sammenfatning

Der er knap 66.000 danskere mellem 18 og 59 år, der har været ude for en invaliderende arbejdsulykke eller er ramt af sygdom som gør, at de ikke kan arbejde. De modtager en løbende ydelse fra deres forsikrings- eller pensionsselskab. I alt udbetaler selskaberne 5,4 mia. kr. om året til personer med nedsat arbejdsevne.

Dækningen ved nedsat arbejdsevne er en vigtig del af de fleste danskeres pensionsordning og viser, at forsikring- og pensionsbranchens ydelser er et vigtigt supplement til de offentlige, skattefinansierede ydelser. Af de 187.000 personer, som modtager offentlig førtidspension, modtager 39.000 – eller mere end hver femte – også en løbende ydelse fra deres forsikrings- eller pensionsselskab. Samtidig betyder modregningsregler, at udbetalingerne ved nedsat arbejdsevne aflaster de offentlige finanser. Denne aflastning fortsætter efter pensionsalderen, fordi pensionsselskabet fortsætter med at indbetale til pensionsordningen, så der også opnås en passende dækning efter folkepensionsalderen (bidragsfri dækning). Skønsmæssigt hensætter selskaberne omkring 2 mia. kr. årligt til bidragsfri dækning.

Samlet set betaler og hensætter pensions- og forsikringsselskaber således ca. 7,5 mia. kr. om året til personer med nedsat arbejdsevne.

Denne rapport undersøger socioøkonomiske forskelle og ligheder mellem tre grupper med nedsat arbejdsevne:

- 39.000 personer, der både får offentlig førtidspension og en løbende nedsat arbejdsevne ydelse fra deres forsikrings- eller pensionsselskab (NAE+FØP-modtagere). Det er personer uden for arbejdsstyrken.
- 27.000 personer, der alene får en ydelse pga. nedsat arbejdsevne fra deres forsikrings- eller pensionsselskab (NAE-modtagere). De er typisk delvist i beskæftigelse eller midlertidigt ude af stand til at arbejde, hvorfor de har ret til en nedsat arbejdsevne ydelse.
- 148.000 offentlige førtidspensionister, der alene modtager den offentlige ydelse (FØP-modtagere). De er uden for arbejdsstyrken og vil ofte ikke have en pensionsordning, der kan give ret til nedsat arbejdsevne ydelse.

Rapporten viser, at de tre grupper adskiller sig fra hinanden på en række områder før og efter folkepensionsalderen.

- Pensionsudbetalinger udgør i gennemsnit 170.000 kr. for FØP-modtagere i 2012. Hele beløbet består af offentlig pension. NAE+FØP-modtagere har i gennemsnit 230.000 kr. i pensionsudbetalinger. Heraf udgør ydelsen ved nedsat arbejdsevne 85.000 kr. og offentlig førtidspension 145.000 kr. NAE-modtagere får i gennemsnit 80.000 kr. i kompensation for nedsat arbejdsevne, som supplement til erhvervsindkomsten. For denne gruppe er den samlede indkomst således ikke forskellig fra den øvrige befolkning i den erhvervsaktive alder.
- Langt flere NAE-modtagere og NAE+FØP-modtagere har i årene forud været i beskæftigelse sammenholdt med FØP-modtagere. Blandt NAE-modtagerne er 90 pct. erhvervsaktive året før. 40 pct. af NAE+FØP-modtagere er erhvervsaktive året før. For nye FØP-modtagere i 2012 er det tilsvarende 20 pct., der er erhvervsaktive året før.

- NAE- og NAE+FØP-modtagere har stort set samme uddannelsesniveau som resten af befolkningen, mens 3 ud af 4 førtidspensionister er ufaglærte. Det er dobbelt så mange som i den øvrige befolkning.
- For alle tre grupper er der en lille risiko for at opleve et stort fald i indkomst, når de bliver folkepensionister.

De væsentligste forskelle mellem grupperne er, at NAE- og NAE+FØP-modtagere har haft en større tilknytning til arbejdsmarkedet og derfor typisk er berettiget til en nedsat arbejdsevne ydelse fra et forsikrings- eller pensionsselskab, hvilket ikke er tilfældet for FØP-modtagere. NAE+FØP-modtagere får mindre i førtidspension, fordi nedsat arbejdsevne eller samlevers indkomst modregnes i førtidspensionen. NAE+FØP-modtagere finansierer således i højere grad sig selv og er i mindre omfang afhængig af offentlige ydelser. NAE-modtagere har forsikret sig mod nedsat erhvervsevne uden at modtage offentlig pension.

Forsikringer mod nedsat arbejdsevne er typisk indrettet, så den enkelte kompenseres økonomisk svarende til den hidtidige erhvervsindkomst. Endvidere er bidragsfrie dækning en ekstra forsikring, der sikrer, at der også opnås en passende dækning efter folkepensionsalderen.

Rapporten beskriver i afsnit 3 forskelle og ligheder mellem de tre grupper og øvrige 18-59-årige, mens afsnit 4 fokuserer på forskellene blandt de 65-årige efter overgang til folkepension.

2. Identifikation af ydelsesmodtagere

Denne rapport undersøger forskelle og ligheder mellem tre typer af personer mellem 18 og 59 år, som modtager løbende private og/eller offentlige pensionsydelse, fordi de har en nedsat arbejdsevne. De tre grupper er defineret som følger afhængigt af hvilke ydelser de modtager.

En person, der er under 60 år, defineres i denne rapport som NAE-modtager, hvis personen modtager en løbende ydelse pga. nedsat arbejdsevne (NAE) fra et forsikrings- eller pensionsselskab uden at modtage en offentlig førtidspension.¹ Ydelserne udbetales ved midlertidig eller permanent nedsat arbejdsevne. Det er ikke muligt at skelne mellem midlertidig eller permanent nedsat arbejdsevne.

En NAE+FØP-modtager er defineret som en person, der er under 60 år og modtager en løbende ydelse fra et forsikrings- eller pensionsselskab og *samtidig* modtager offentlig førtidspension (FØP). NAE+FØP-modtagere er permanent tidligt tilbagetrukne.

En førtidspensionist (FØP-modtager) er defineret som en person under 60 år, der modtager førtidspension fra det offentlige og *ikke samtidig* modtager en løbende ydelse fra en forsikrings- eller pensionsselskab. De er permanent uden for arbejdsstyrken.

I rapporten er alle tre grupper afgrænset ved 59 år. Det skyldes, at personer over 59 år også kan vælge at trække sig tilbage for egne midler, gå på efterløn el.lign. I data kan denne form for tidlig tilbagetrækning ikke adskilles fra førtidig tilbagetrækning, som skyldes nedsat arbejdsevne. For at sikre, at analysen ikke

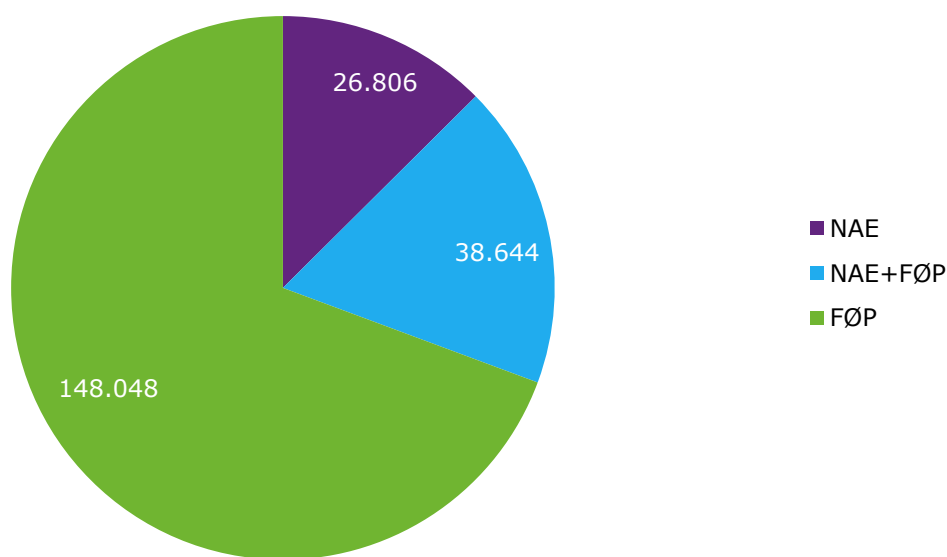
¹ Forsikrings- og pensionsselskaberne bruger forskellige betegnelser for de ydelser, som udbetales til personer med nedsat arbejdsevne. I denne analyse betegnes alle løbende, skattepligtige ydelser til personer under 60 år, som ydelse ved nedsat arbejdsevne.

også omfatter personer, der er tilbagetrukket af andre årsager end nedsat arbejdsevne, sættes den højeste alder til 59 år.

Kriteriet for at være NAE-modtager er i denne analyse, at ydelsen ved nedsat arbejdsevne er løbende og skattepligtig. Alternativt kan erstatningen pga. nedsat arbejdsevne udbetales én gang som en sumudbetaling. Disse indgår ikke i analysen. Der kan derimod både være tale om løbende ydelser, som relaterer sig til en arbejdsmarkedspension eller en individuel ordning, der er tegnet i et pensionsselskab eller en bank.

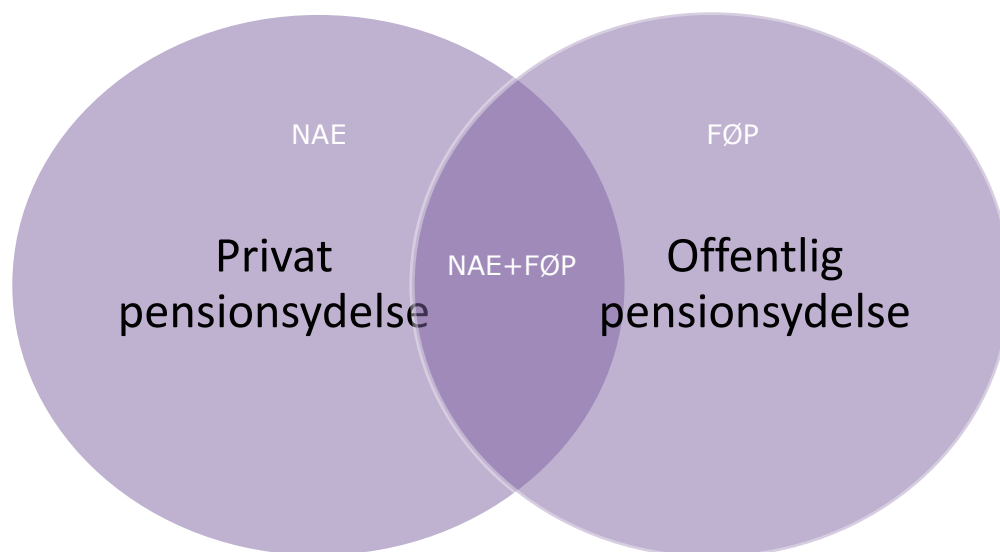
I 2012 er der knap 187.000 personer, der modtager førtidspension fra det offentlige, jf. figur 1. Ud af denne gruppe er der 39.000 personer, som også modtager en ydelse fra et forsikrings- eller pensionsselskab, og de udgør dermed gruppen af NAE+FØP-modtagere. De resterende 148.000 personer defineres som FØP-modtagere. Der er yderligere 27.000 NAE-modtagere, som får en løbende ydelse pga. nedsat arbejdsevne, men ikke modtager offentlig førtidspension.

Figur 1 Antal NAE og FØP modtagere, 2012

Anm.: Nedsat arbejdsevne (NAE). Førtidspension (FØP).
Kilde: Egne beregninger på registerdata

Figur 2 Inddeling efter pensionsydelse

Anm.: Figuren viser opdelingen på de tre grupper fordelt efter, om de modtager private pensionsydelse, offentlig førtidspension eller begge ydelser.

Kilde: Egen tilvirkning.

Boks 1 Modregning og tilkendelser af førtidig pension

Analyserapport 2015:2

Levevilkår for personer
med nedsat arbejdsevne

Forsikring & Pension

Modregning i offentlig førtidspension

Anden indkomst over en vis grænse fører til en reduktion af udbetalingen af offentlig indkomst, jf. Forsikring & Pension (2015).

Udbetalingerne af offentlig førtidspension beregnes efter et indkomstgrundlag, som både består af personlig indkomst, positiv nettokapitalindkomst og skattepligtig aktieindkomst. Personlig indkomst omfatter både evt. lønindkomst og pensionsindkomst. Gifte eller samlevende partners indtægtsgrundlag indgår tilsvarende i beregningen af førtidspensionen. For enlige eller førtidspensionister, der er gift eller samlevende med en ikke-pensionist, modregnes indtægt med 30 pct. i førtidspensionen. For førtidspensionister, der er gift eller samlevende med en anden pensionist, er modregningen over fradragsgrænsen på 15 pct. (for hver pensionist).

Modtagere af løbende tab-af-erhvervsevne og tilkendelse af invalidepension

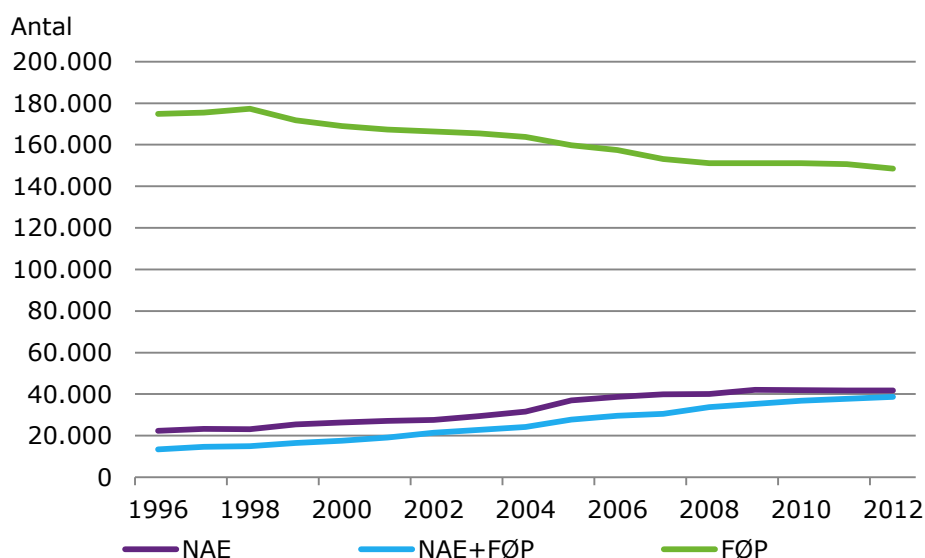
Forsikrings- og pensionsselskaberne udbetaler en løbende ydelse til kunder, som har en permanent eller midlertidig nedsat arbejdsevne. I denne analyse kan der ikke skelnes mellem personer, der modtager en midlertidig eller permanent ydelse.

Når forsikrings- eller pensionsselskaberne foretager en vurdering af, om der skal tilkendes pension, som følge af permanent nedsat arbejdsevne, kan der laves en individuel helbredsundersøgelse. Hvis arbejdsevnen er nedsat med mellem halvdelen og 2/3, kan man være berettiget til en løbende pensionsydelse. Alternativt vælger nogle selskaber at følge afgørelsen af den offentlige tilkendelse af førtidspension.

3. Modtagere af pensionsydelser mellem 18 og 59 år

Siden 1996 er antallet af NAE+FØP-modtagere steget fra 13.000 til 39.000 i 2012, jf. figur 3. I perioden er det samlede antal af FØP-modtagere og NAE+FØP-modtagere konstant omkring 185.000 personer. NAE+FØP modtagere udgør en stigende andel af de personer, som er tidligt tilbagetrukne. I 2012 er det således 17 pct. af førtidspensionisterne, der også modtager en ydelse pga. nedsat arbejdsevne, hvilket er en tredobling siden 1995. Tilsvarende er der i 2012 knap 42.000 personer, der NAE-modtagere, hvilket er en fordobling siden 1996.

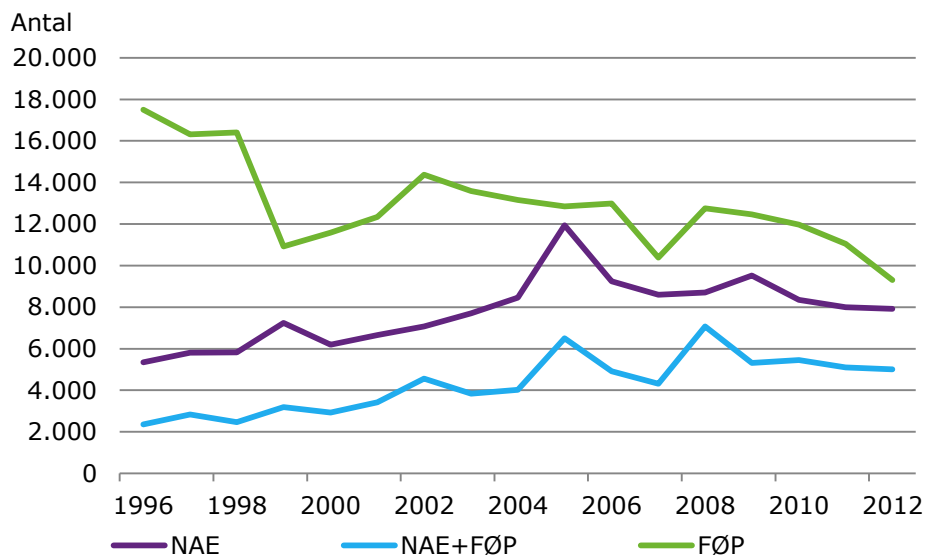
Figur 3 Antal modtagere af pensionsydelser, 1995-2012

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Antallet af ny-tilkendelser af offentlig førtidspension svinger omkring 15.000 personer om året. I 1996 var der kun 2.350 ny-tilkendte NAE+FØP-modtagere, jf. figur 4. I 2012 var det fordoblet til 5.000 personer. Det var således knap 40 pct. af de ny-tilkendte førtidspensionister, der fik førtidspensionen suppleret af en løbende ydelse pga. nedsat arbejdsevne i 2012.

Det årlige antal nye NAE-modtagere er steget fra 5.300 i 1996 til 7.900 i 2012. Stigningen i antal NAE- og NAE+FØP-modtagere sammen med faldet i FØP-modtagere er en konsekvens af, at langt flere personer i den erhvervsaktive alder i dag er omfattet af en pensionsordning, som berettiger til en ydelse ved nedsat arbejdsevne.

Figur 4 Årlige ny-tilkendelser af pension fordelt på ydelser, 1996-2012

Anm.: FØP er i denne figur inkl. NAE+FØP, dvs. alle med offentlig førtidspension.

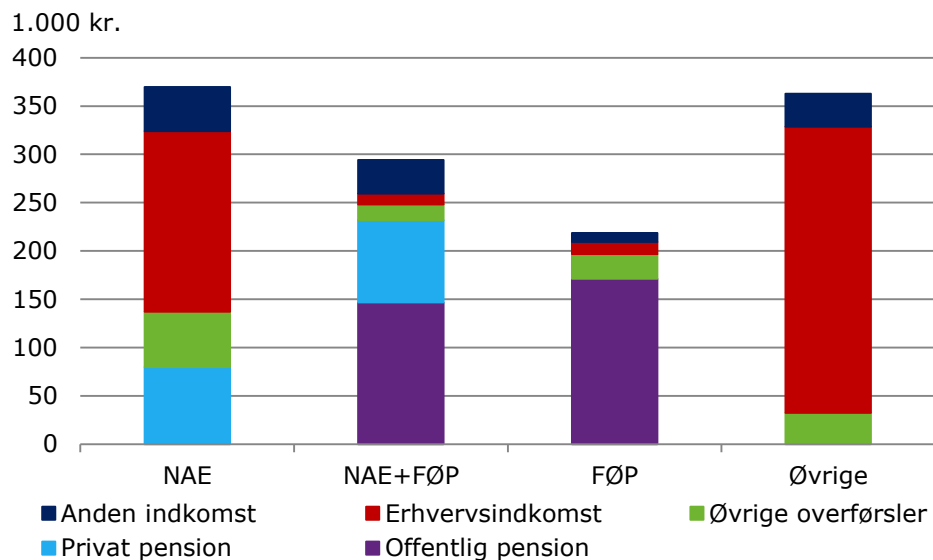
Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Den gennemsnitlige årlige udbetaling af førtidspension til FØP-modtagere er i 2012 på 171.000 kr., jf. figur 5. Førtidspensionister modtager derudover 25.000 kr. i andre offentlige overførsler og yderligere 20.000 kr. fra erhvervsindkomst, formueindkomst m.m. Den gennemsnitlige offentlige førtidspension til NAE+FØP-modtagere ligger på 146.500 kr. Herudover modtager de i gennemsnit knap 85.500 kr. pga. nedsat arbejdsevne, hvilket sammen øvrige indkomstkilder giver dem en indkomst før skat på 300.000 kr. NAE+FØP-modtagernes samlede indkomst er godt 80.000 kr. højere end førtidspensionisterne.

Modtagere af NAE får en ydelse på ca. 80.000 kr. som supplement til erhvervsindkomsten på ca. 190.000 kr. Deres samlede indkomst før skat er 370.000 kr., hvilket er på højde med den øvrige befolkning.

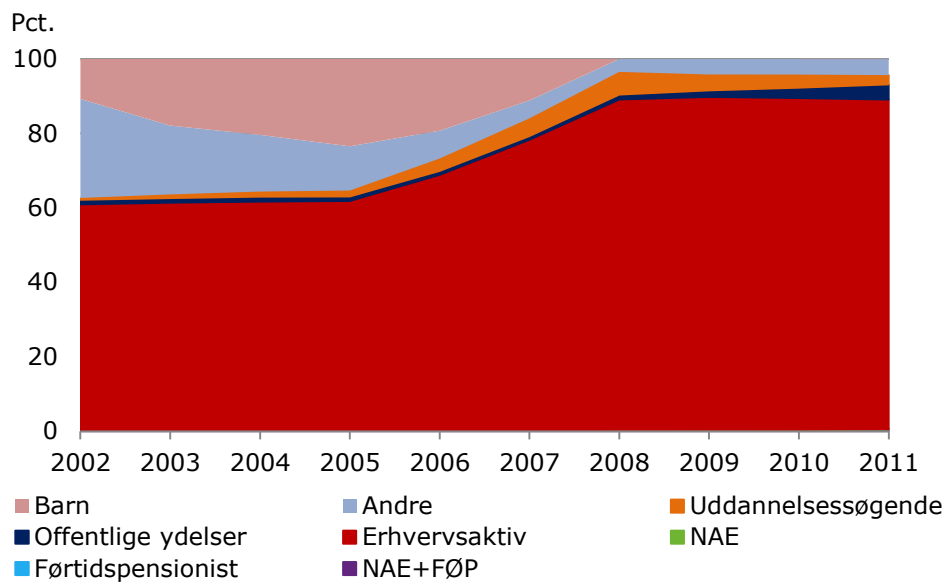
I det følgende belyses de forskelle, der er mellem de tre grupper af ydelsesmodtagere, hvilket bidrager til at forklare indkomstforskellene.

Figur 5 Indkomstsammensætning, 2012

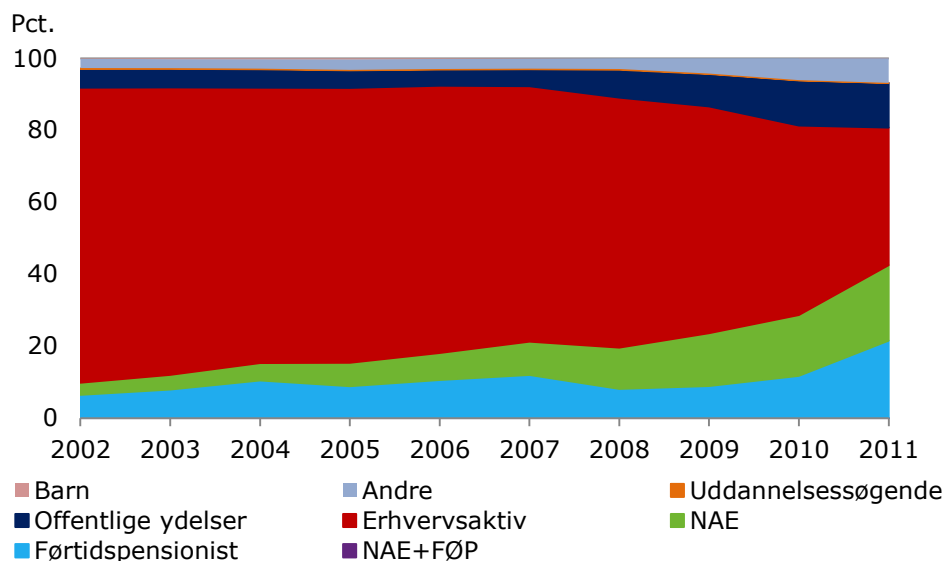
Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Figur 6 Socioøkonomisk status forud for tilkendelse af NAE i 2012

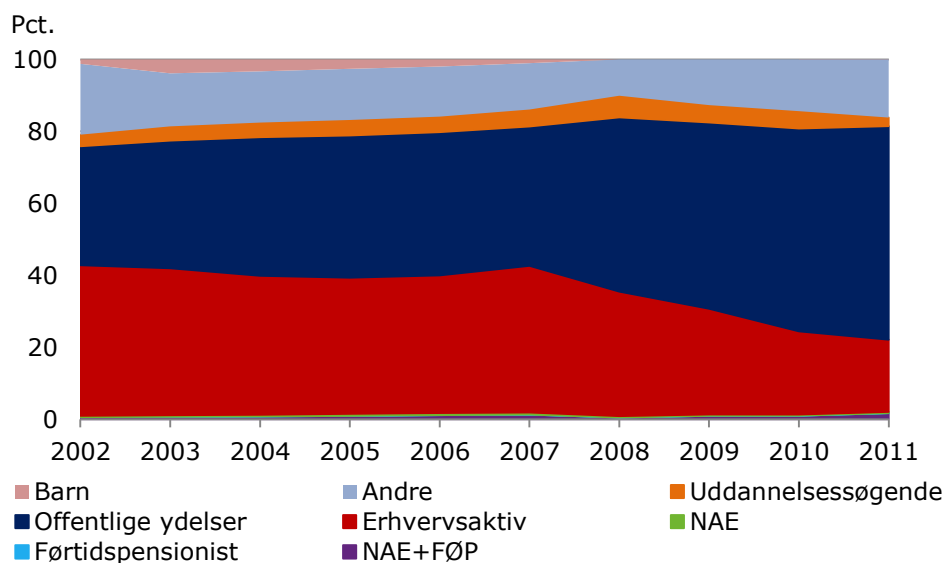
Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Figur 7 Socioøkonomisk status forud for tilkendelse af NAE+FØP i 2012

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

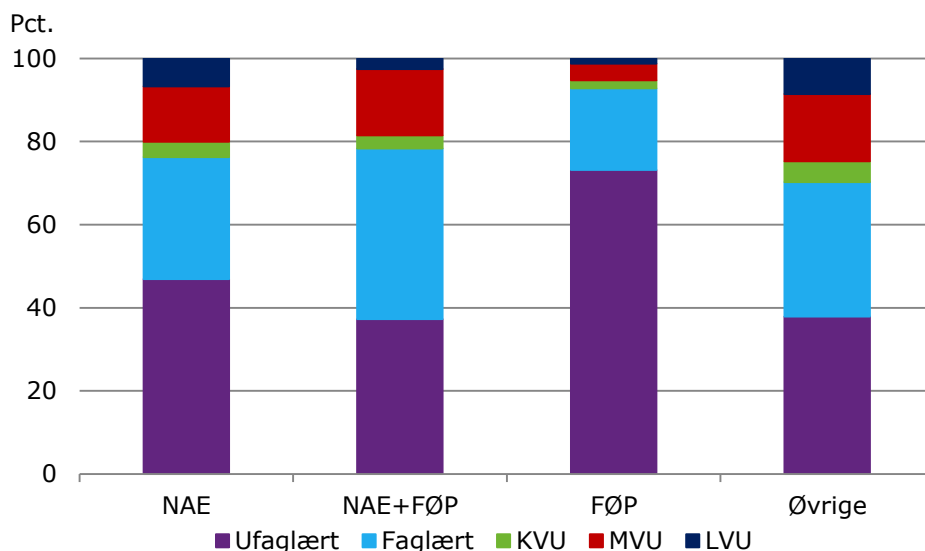
Figur 8 Socioøkonomisk status forud for tilkendelse af FØP i 2012

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Figur 6, 7 og 8 viser den socioøkonomiske status i årene 2002-2011 for alle nye ydelsesmodtagere i 2012. Det ses, at 90 pct. af nye NAE-modtagere i 2012, er erhvervsaktive i 2011. Ligeledes er en større andel af nye NAE+FØP-modtagere set i forhold til nye FØP-modtagere erhvervsaktive i den tiårige periode forud for 2012. En større andel FØP-modtagere lever af offentlige ydelser forud for tilkendelsen af førtidspension. I 2011 modtog over halvdelen af de nye førtidspensionister i 2012 offentlige ydelser. Det er således hovedsageligt forskelle i tilknytning til arbejdsmarkedet i årene forud, der adskiller de tre grupper.

Figur 9 Fordelingen af 18-59-årige på uddannelseskategori, 2012

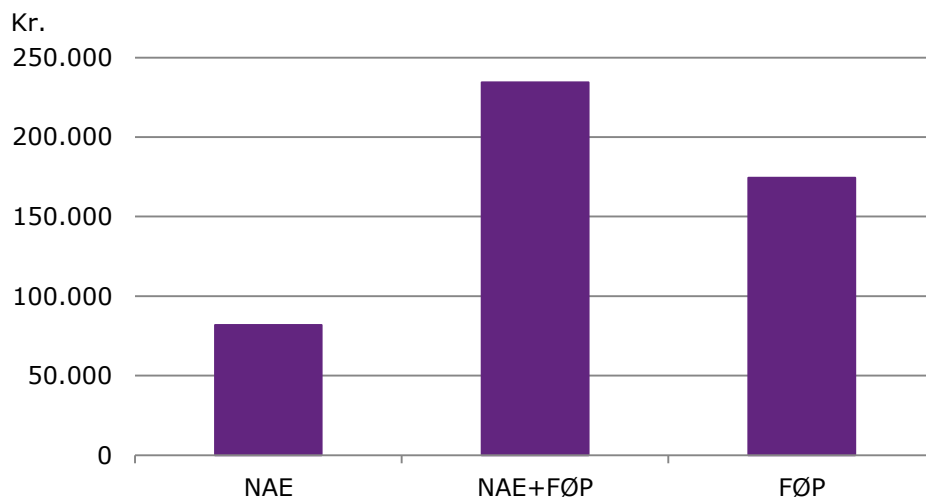
Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Figur 9 viser de tre grupper samt den øvrige befolkning fordelt på højest fuldførte uddannelsesniveau i 2012. Blandt NAE-modtagere er flertallet ufaglærte, mens den største gruppe blandt NAE+FØP-modtager er faglærte. Ufaglærte er væsentlig overrepræsenteret blandt FØP-modtagerne. Det er værd, at bemærke, at uddannelsesfordelingen blandt NAE- og NAE+FØP-modtagere ligner den øvrige befolkning, mens førtidspensionister er væsentlig dårligere uddannet.

Ligesom der er stor forskel i uddannelsesniveau, er der også stor forskel i de gennemsnitlige pensionsudbetalinger. Blandt førtidspensionisterne er de gennemsnitlige årlige udbetalinger 175.000 kr., jf. figur 10.

Udbetalinger fra offentlig førtidspension er mindre blandt NAE+FØP-modtagere sammenholdt med førtidspensionister. Det skyldes to forhold. For det første er NAE+FØP-modtagere oftere samlevende. For det andet har partneren oftere en indkomst, som sammen med pensionsydelsen modregnes i den udbetalte førtidspension. Den modsatrettede udvikling mellem offentlige og private pensionsudbetalinger skyldes således, at anden supplerende indkomst fører til mindre offentlig førtidspension, jf. boks 1.

Modtagere af NAE har lavere pensionsudbetalinger, fordi ydelsen ofte kun er et supplement til erhvervsindkomsten, hvis erhvervsevnen kun er delvis nedsat.

Figur 10 Gennemsnitlige samlede årlige pensionsudbetalinger, 2012

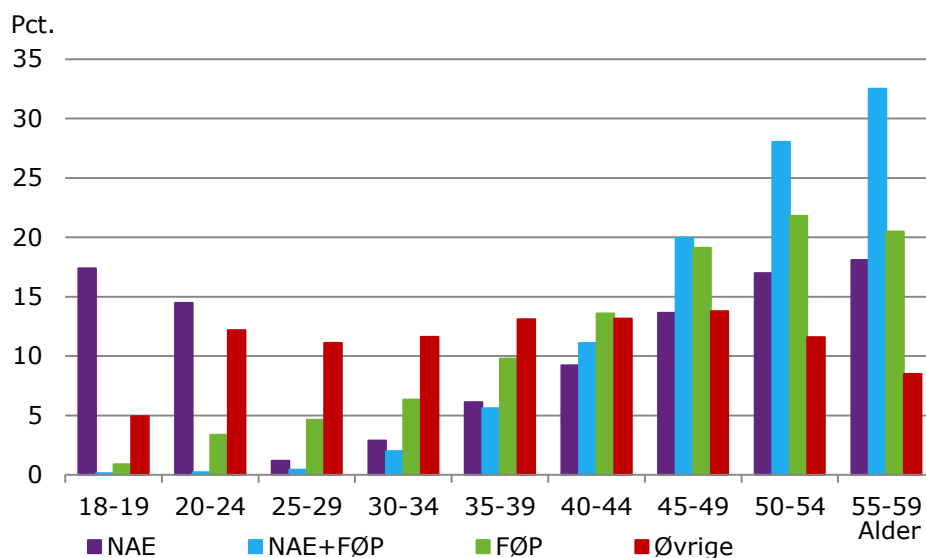
Anm.: De samlede udbetalinger for NAE+FØP-modtagere udgør både førtidspension og pension ved nedsat arbejdsevne fra en privat- eller arbejdsmarkedspension. Pensionsudbetalingerne til førtidspensionister udgøres udelukkende af offentlige ydelser.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

NAE+FØP-modtagere er generelt ældre end den øvrige befolkning, jf. figur 11. Mere end halvdelen er mellem 50-59 år. Årsagen er, at førtidig tilbagetrækning ofte skyldes forhold, som indtræder sidst i den erhvervsaktive alder. Det kan være fysisk og psykisk nedslidning eller andre helbredsforhold, som oftere indtræder ved højere alder.

Modtagere af NAE og FØP-modtagere er også overrepræsenteret blandt personer over 45 år sammenholdt med den øvrige befolkning.

Modtagerene af NAE, som er under 24 år, er formentlig personer, som modtager børnepension, fordi de har mistet en forælder.

Figur 11 Andelen af ydelsesmodtagere og øvrige fordelt på aldersgrupper, 2012

Anm.: Søjlerne summer til 100 pct. på tværs af alder.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Personer, som kun sparer lidt eller intet op til pension, er i risiko for at opleve en stor nedgang i indkomst ved pensionsalderen. Det fremgår af tabel 1, at alle tre grupper i højere grad end den øvrige befolkning har lave pensionsindbetalinger. Mange NAE+FØP-modtagere og NAE-modtagere vil dog have bidragsfri dækning, som betyder, at pensionselskabet fortsætter med at indbetale til pensionsordningen, uden at der registreres en indbetaling i Skats registre. Bidragsfri dækning er en ekstra forsikring ved tabt arbejdsevne, som sikrer, at der også er en pensionsformue ved folkepensionsalderen for personer med nedsat arbejdsevne. Hensættelserne til bidragsfri dækning finansieres af selskabet/kunderne i fællesskab. Som det fremgår af næste afsnit betyder bidragsfri dækning, at personer med nedsat arbejdsvene har lille risiko for at opleve et stort fald i indkomst ved pensionsalderen.

Tabel 1 Andele med lave eller ingen pensionsindbetalinger mellem 18-59 år, 2012

	Andel med lav indbetalingssats	Andel uden pensionsindbetalinger
	--- pct. ---	
NAE	60,9	40,2
NAE+FØP	87,5	27,1
Førtidspensionister	93,4	54,0
Øvrige	37,6	26,0
Alle	40,1	27,5

Anm.: Gruppen med lav indbetalingssats er personer, der indbetaler mindre end 4,5 pct. til pension. Personer uden pensionsindbetalinger indbetaler 0 kr. til arbejdsmarkedspension eller en privat pensionsordning. Restgrupperne er nærmere beskrevet i Forsikring & Pension (2013).

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

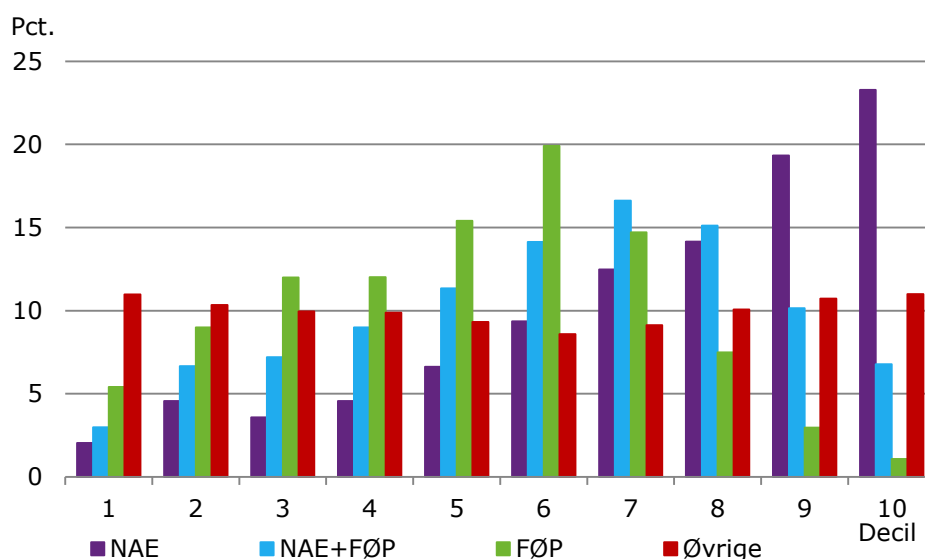
4. Ydelsesmodtagere efter folkepensionsalderen

Dette afsnit belyser forbrugsmulighederne efter folkepensionsalderen for personer, der modtager løbende private og/eller offentlige pensionsydelser, fordi de har en nedsat arbejdsevne som 59-årige. Der ses på indkomstfordelingen samt udbetalingsratioen i 2012. Derudover beregnes dækningsgrader for at sammenligne forbrugsmuligheder før og efter pensionsalderen. Dette bruges til at bestemme, hvor stor en andel af hver gruppe, som oplever et stort fald i indkomst ved overgang til folkepension.

De 65-åriges status som enten NAE, NAE+FØP eller FØP-modtager er identificeret ved deres status som 59-årige i 2005. Herefter er de fordelt på indkomstdeciler på baggrund af deres disponible indkomst i 2012.

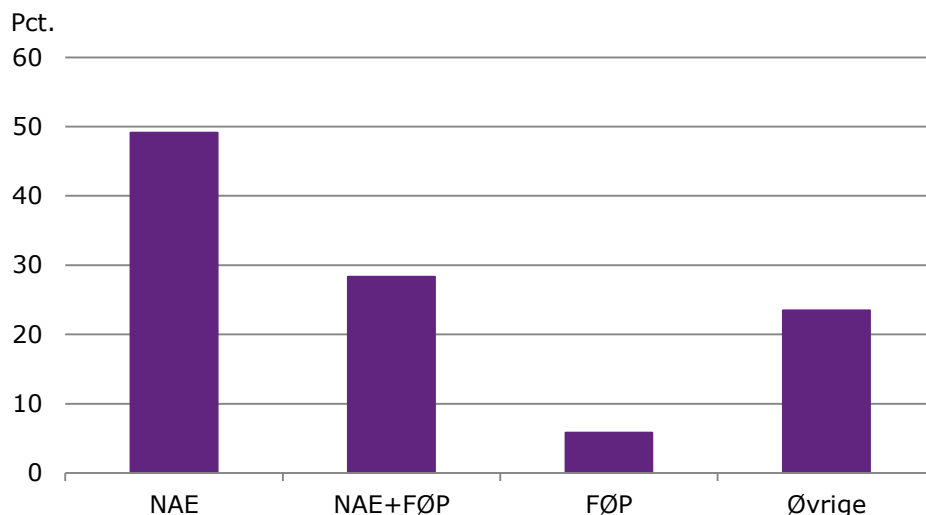
Figur 12 viser, at NAE-modtagere er væsentlig overrepræsenterede i 9. og 10. decil blandt de 65-årige. NAE+FØP-modtagere er overrepræsenterede i 5.-8. indkomstdecil, mens FØP-modtagere er overrepræsenterede i 3.-7. indkomstdecil. Alle tre grupper er underrepræsenteret blandt de fattigste 20 pct. af de 65-årige folkepensionister. Til trods for, at de alle har nedsat arbejdsevne som 59-årige, er det ikke noget, der sætter spor i folkepensionsalderen i form af relativt lave indkomster.

Figur 12 Indkomstdeciler, 65-årige 2012

Anm.: Indkomstdeciler efter disponibel indkomst som 65-årig. Grupperne er opdelt efter status som 59-årig.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Figur 13 Udbetalingsratio for 65-årige folkepensionister, 2012

Anm.: Udbetalingsratio udtrykker udbetalinger fra egen pension som andel af de samlede private og offentlige pensionsudbetalinger inkl. ATP blandt 65-årige. Grupperne er fordelt efter status som 59-årig.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Udbetalingsratioen viser de løbende pensionsydelse fra forsikrings- og pensionselskab i forhold til de samlede pensionsudbetalinger fra det offentlige og private.²

Årgangen af 65-årige i 2012 har i gennemsnit en udbetalingsratio på 22 pct. Udbetalingsratioen er 50 pct. for NAE-modtagere og knap 30 pct. for NAE+FØP-modtagere, hvilket er højere end gennemsnittet blandt den øvrige befolkning, jf. figur 13. Udbetalingsration er lavest for førtidspensionister, hvilket skyldes, at de har en lav privat pensionsopsparing.

4.1. Dækningsgrader som 65-årig

Dækningsgraden er et mål for de forbrugsmuligheder en pensionist har i forhold til de forbrugsmuligheder, vedkomne havde før pensionsalderen. Den beregnes som indkomsten som 65-årig i forhold til indkomsten som 59-årig. Se i øvrigt Forsikring & Pension (2011, 2013) for en mere detaljeret beskrivelse af beregningerne af dækningsgrader.

Personer, der har været på arbejdsmarkedet hele livet, vil typisk have en relativt høj indkomst før pensionsalderen. Dette resulterer alt andet lige i lavere dækningsgrader for denne gruppe. Modsat vil personer, der eksempelvis har modtaget kontanthjælp, kunne opleve dækningsgrader på over 100 pct., idet de modtager mere i folkepension inkl. diverse tillæg end de modtager i offentlige ydelser inden pensionsalderen.

² Udbetalingsratioen måler andelen af pensionsudbetalinger fra søjle II og III i forhold til søjle I, II og III. ATP hører under søjle I.

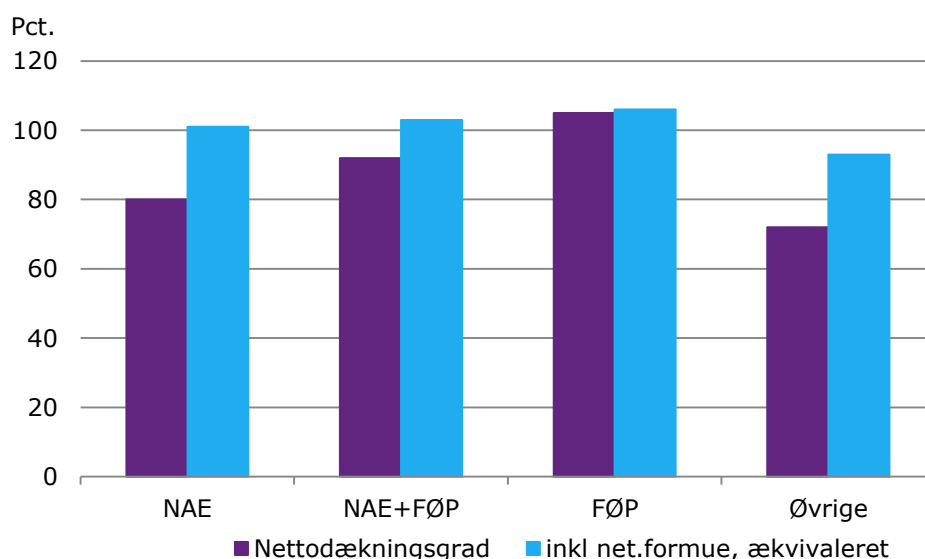
Figur 14 viser, at NAE-modtagere samt NAE+FØP-modtagere har en lavere nettodækningsgrad end førtidspensionister, men en højere nettodækningsgrad end den øvrige befolkning. Forskellene kan skyldes, at disse personer typisk har relativt højere pensionsudbetalinger/indkomst end førtidspensionister før pensionsalderen. Dermed bliver deres nettodækningsgrad lavere end førtidspensionisternes. På den måde minder indkomstudviklingen over livet for NAE-modtagere mere om de øvrige erhvervsaktive.

Nettodækningsgrader er ikke nødvendigvis det bedste mål for forbrugsmuligheder, da pensionister kan have anden opsparing end pensionsopsparing. Ved at beregne potentielt formueforbrug ud af anden opsparing givet forventede restlevetider, kan der korrigeres for dette.

Nettodækningsgrader med og uden formueforbrug tager ikke højde for forskelle i forbrugsmuligheder i familier af forskellig størrelse. For at kunne sammenligne dækningsgrader for personer fra familier af forskellig størrelse anvendes ækvivalerede indkomster.

Forskellene mellem grupperne bliver mindre, når der ses på husstandsækvivalerede indkomster, jf. figur 12. På tværs af grupper er dækningsgraderne tæt på 100 pct., når der anvendes ækvivalerede indkomster inkl. formueforbrug.

Figur 14 Nettodækningsgrad 65-årige folkepensionister, 2012

Anm.: Personer er inddelt efter status som 59-årige. Dækningsgraden er forholdet mellem indkomst som 65-årige og 59-årig.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

4.2. Pensionister i restgruppen

Pensionister i restgruppen er personer med en relativt lav og utilstrækkelig pensionsopsparing, hvilket betyder, at de som pensionister har relativt lave dækningsgrader, jf. Forsikring & Pension (2013). Dækningsgrader vil generelt være lavere, jo højere indkomsten er som 59-årig. Derfor opdeles personerne i tre indkomstgrupper: Lav-, mellem- og højindkomst. En person karakteriseres som tilhørende restgruppen, hvis dækningsgraden er mere end 30 pct. lavere end

mediandækningsgraden i den pågældende indkomstgruppe. Grænserne, for hvornår man tilhører restgruppen, fremgår af tabel 2. Personer med en relativt lav indkomst tilhører restgruppen, hvis nettodækningsgraden er mindre end 62 pct., mens personer med mellem eller høj indkomst tilhører restgruppen, hvis de har en nettodækningsgrad på mindre end 46 pct.

Fordelt på de tre grupper af ydelsesmodtagere og øvrige 59-årige ses det, at 10 pct. af NAE-modtagerne tilhører restgruppen, mens det er 6 pct. af NAE+FØP-modtagerne og 2 pct. af FØP-modtagerne, jf. tabel 3. Blandt den øvrige befolkning er det 20 pct., som tilhører denne gruppe, når der ses på nettodækningsgrader. Hvis der i stedet anvendes ækvivalerede indkomster (inkl. formueforbrug) udlignes disse forskelle. Med denne definition tilhører 5 pct. af NAE-modtagerne, 2 pct. af NAE+FØP-modtagerne og 1 pct. af førtidspensionisterne restgruppen. Restgruppen blandt de øvrige er 6 pct.

Førtidspensionisterne tilhører generelt lavindkomstgruppen og har relativt høje dækningsgrader. Samtidig sikrer den offentlige pension en jævn dækning før og efter pensionering. Derfor tilhører få af dem restgruppen som pensionister. De oplever dermed ikke en nedgang i forbrugsmuligheder, når de fylder 65 år, men har dog hele livet en forholdsvis lav disponibel indkomst.

NAE+FØP-modtagere har også relativt høje dækningsgrader. De oplever dog i højere grad end førtidspensionister et fald i indkomst ved pensionering. Med invalidepension før pensionsalderen er det dog relativt få NAE+FØP-modtagere sammenholdt med øvrige 59-årige, som oplever en stor nedgang i indkomst ved pensionering og derfor tilhører restgruppen. Den pensionsopsparing, som forsikrings- eller pensionselskabet har sørget for at indbetale til som bidragsfri dækning, sørger for, at NAE-modtagernes dækningsgrader er relativt gunstige og meget få risikerer en alderdom med relativt lav indkomst.

Tabel 2 Grænser for at tilhøre restgruppen, 2012

	Nettodækningsgrad	Inkl. ækvivalering	Inkl. ækvivalering og formueforbrug
		--- pct. ---	
Lavindkomst	62	61	68
Mellemindkomst	46	51	60
Højindkomst	46	50	63

Anm.: Indkomstgrupperne afspejler en tredeling af disponibel indkomst som 59-årig. Grænsen er beregnet som 70 pct. af mediandækningsgraden i den givne indkomstgruppe. Dækningsgraderne er afgrænset ved 0 og 250 pct.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Tabel 3 Restgruppen efter status som 59-årig, 2012

	Nettodækningsgrad	Inkl. ækvivalering	Inkl. ækvivalering og formueforbrug
		--- Pct. ---	
NAE	10	5	5
NAE+FØP	6	2	2
Førtidspensionist	2	.	1
Øvrige	20	5	6

Anm.: Grænsen er beregnet som 70 pct. af mediandækningsgraden i den givne indkomstgruppe. Dækningsgraderne er afgrænset ved 0 og 250 pct. "." ingen data.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

5. Litteratur

Forsikring & Pension (2011), 'Modning af pensionssystemet', Analyserapport 2011:3.

Forsikring & Pension (2013), 'Restgruppen med lav og utilstrækkelig pensionsopsparing', Analyserapport 2013:2.

Forsikring & Pension (2015), 'Sociale Ydelser'.

Analyserapport 2015:2

Levevilkår for personer
med nedsat arbejdsevne

Forsikring & Pension

Forsikring & Pension er brancheorganisation for forsikrings-
selskaber, pensionsselskaber og tværgående pensionskasser i
Danmark.

Forsikring & Pension varetager forsikrings- og pensionsbran-
chens interesser, og det er vores vision, at branchen skal ople-
ves som en betydelig aktør, der bidrager konstruktivt med at
skabe tryghed og til at løse velfærdssamfundets udfordringer.

Philip Heymans Allé 1,
2900 Hellerup,
Telefon 41 91 91 91,
www.forsikringogpension.dk